

**Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 23/2022. (X. 10.)
önkormányzati rendelete
Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek
védelméről szóló 35/2009. (XI.11.) Kgy. rendelet módosításáról**

Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlése a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 11. pontja, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdésének b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti feladatkörében eljárva az alábbi rendeletet alkotja:

1. §

A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 1. § (2) bekezdés e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A rendelet hatálya kiterjed a város területén lévő, az országos védelem alatt nem álló, de ritkaságuk, különlegességük, esztétikai, kultúr- vagy helytörténeti jelentőségük miatt megőrzésre érdemes és e rendelettel helyi védelem alá helyezett)

„e) kultúrtörténethez kötődő természeti emlékekre és természetvédelmi területekre (parkokra, intézménykertekre, udvarokra, templomkertekre, arborétumokra, történelmi, vagy botanikus kertekre, élőállat gyűjteményekre, fasorokra, egyedi fákra).”

2. §

A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 2. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Helyi jelentőségű természeti emlék: valamely különlegesen jelentős egyedi természeti érték, képződmény és annak védelmét szolgáló terület (például: egyedi fa, fasor).”

3. §

(1) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 3. § (3) bekezdés n) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A helyi jelentőségű védett természeti területté és emlékké nyilvánítása esetén érdekeltnek kell tekinteni és értesíteni kell:)

„n) ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett haszonélvezőt, használót.”

(2) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 3. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A véleményezésre rendelkezésre álló határidő az értesítés kézhezvételétől, közzétételétől számított 21 nap. Azon érdekeltek, akik a véleményezési eljárás során írásbeli véleményt nem adnak, kifogást nem emelő véleményezőnek tekintendők.”

4. §

A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 6. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Védett fák védőövezete, amennyiben a kezelési terv máshogy nem rendelkezik:

- a) a gyökér védelmében: a lombkorona vetülete
- b) a lombkorona védelmében: a lombkorona + 1 méter sugarú kör.”

5. §

(1) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 7. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A helyi védelem alatt álló parkokat, a Fűvészkertet és a Vadasparkot folyamatosan helyre kell állítani, fel kell újítani, törekedve az eredeti jellegre, a jellemző szerkezetre, a növényanyagra és az eredeti stílusjegyekre. Helyreállítás, felújítás előtt a városi főépítész, a műemléki és természetvédelmi hatóság véleményét be kell szerezni. A véleménykéréshez legalább közterület alakítási terv szintű terv szükséges. Helyreállítás, felújítás csak kiviteli tervek alapján végezhető.”

(2) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 7. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Kiemelt közérdekből a helyi védelem alatt álló területek kezelési előírásaitól eltérő használatához, továbbá a fasorok, parkok teljes rekonstrukciójához a kezelő/üzemeltető véleményezése és a Városüzemeltetési, Fejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság jóváhagyása szükséges. A jóváhagyás kéréshez legalább közterület alakítási terv szintű terv szükséges. A közterület alakítási terv léptéke parkok esetén legalább 1:250, a Fűvészkert és a Vadaspark esetén legalább 1:500.”

6. §

(1) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 8. § a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E rendelet alkalmazása szempontjából)

„a) parképítés, park helyreállítás, park felújítás: a jelenlegi állapotot megváltoztató építési tevékenységek: növénytelepítés, növényeltávolítás, burkolatépítés, műtárgy (lépcső, támfal, berendezési tárgy, stb.) építése és bontása (forma, nyomvonal és anyag megváltoztatása);”

(2) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 8. § c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E rendelet alkalmazása szempontjából)

- „c) inváziós fajú fás szárú növények (az akác, amerikai kőris, bálványfa, madárcseresznye, és ostorfa, kertészeti változatainak kivételével):
- ca) akác - Robinia pseudo-acacia;
 - cb) amerikai kőris - Fraxinus americana;
 - cc) bálványfa - Ailanthus altissima;
 - cd) gyalogakác - Amorpha fruticosa;
 - ce) kései meggy - Prunus serotina;
 - cf) zöld juhar - Acer negundo;
 - cg) madárcseresznye - Prunus avium;
 - ch) nyugati ostorfa - Celtis occidentalis;”

7. §

A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 9. § a)-i) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

(A helyi jelentőségű természeti területek, emlékek jegyzékét és a kezelési terveket jelen rendelet mellékletei tartalmazzák.)

- „a) 1. melléklet: A város helyi jelentőségű védett fái
- b) 2. melléklet: A város helyi jelentőségű védett fasorai
- c) 3. melléklet: A város helyi jelentőségű védett parkjai
- d) 4. melléklet: A város helyi jelentőségű természetvédelmi területei
- e) 5. melléklet: A város helyi jelentőségű védett fái, fasorai, parkjai kezelési terve
- f) 6. melléklet: A Fűvészkert kezelési terve
- g) 7. melléklet: A Vadaspark kezelési terve
- h) 8. melléklet: A város helyi jelentőségű természetvédelmi területeinek általános kezelési terve
- i) 9. melléklet: A város helyi jelentőségű természetvédelmi területeinek sajátos kezelési módjai”

8. §

(1) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 1. melléklete helyébe az 1. melléklet lép.

(2) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 2. melléklete helyébe a 2. melléklet lép.

(3) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 3. melléklete helyébe a 3. melléklet lép.

(4) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 4. melléklete helyébe a 4. melléklet lép.

(5) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 5. melléklete helyébe az 5. melléklet lép.

(6) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 6. melléklete helyébe a 6. melléklet lép.

(7) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 7. melléklete helyébe a 7. melléklet lép.

(8) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 8. melléklete helyébe a 8. melléklet lép.

(9) A Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 9. melléklete helyébe a 9. melléklet lép.

9. §

Hatályát veszti a Szeged város helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 35/2009. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 5. § (1) és (2) bekezdése.

10. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Dr. Botka László s.k.
polgármester

Dr. Martonosi Éva s.k.
jegyző

Megalkotta: Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlése 2022. október 7-én tartott ülésén.
Kihirdetve: Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlésének Közlönyében.

„1. melléklet

A város helyi jelentőségű védett fái

1. A terület jellege: fák
2. A terület kiterjedése: a fák védőövezete
3. Védett fák jegyzéke:

SOR-SZÁM	TERÜLET NEVE ÉS/VAGY CÍME	HRSZ.	FAFAJ/-FAJTA		FADARA-B-SZÁMA
			LATIN NEVE	MAGYAR NEVE	
1.	Mátyás tér 11/b.	20691/2	Taxodium distichum	Mocsárciprus	1
2.	Kígyó u. 2.	3888	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	2
3.	Műhely utca 14.	1464	Cedrus atlantica	Atlaszcédrus	1
4.	Takaréktár u. 3.	3943	Ginkgo biloba	Páfrányfenyő	1
5.	Szövetkezeti út	20307	Juglans nigra	Feketedió	2
6.	SZTE Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika	3717	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	1
7.	SZTE Gyerekgyógyászati Klinika és Gyermekegészségügyi Központ	3724	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	3
			Taxus baccata	Tiszafa	3
8.	Huszár utca	25380	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	1
9.	Budapesti krt. 19-21.	15446/4	Quercus robur	Kocsányos tölgy	1
10.	Retek u. - Róna u. sarok	10875	Quercus robur	Kocsányos tölgy	1
11.	Petrozsényi u. 3. közterületi telekhatáron	1262	Quercus robur	Kocsányos tölgy	1
		1271			
12.	Vadaspark lakópark	24009/10	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	1
		24009/85	Quercus robur	Kocsányos tölgy	1
		24009/71	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	2
		24009/70	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	1
		24009/92	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	2

		24009/132	Ulmus sp.	Szil	1
		24009/135	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	1
		24009/4	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	1
13.	Volt ruhagyári tömb, Kossuth Lajos sgt. 72.	25850/3	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	2
		25850/8	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	2
		25850/14	Quercus robur	Kocsányos tölgy	7
			Tilia platyphyllos	Nagylevelű hárs	1
14.	Temesvári krt. 31.	233	Taxodium distichum	Mocsárciprus	2
15.	Mars tér, piac	25591/1	Platanus hispanica	Juharlevelű platán	11
16.	Bika-tó	15107/6	Quercus robur	Kocsányos tölgy	1

”

„2. melléklet

A város helyi jelentőségű védett fasorai

1. A védelem jellege: fasorok

2. A terület kiterjedése: a fák védőövezete

3. Védett fasorok jegyzéke:

SOR - SZÁM	TERÜLET NEVE	HRSZ.	URALKODÓ FAJ / MÉG ELŐFORDULÓ FAJ LATIN NEVE	URALKODÓ FAJ MAGYAR NEVE	FÁK DARAB-SZÁMA ÖSSZESEN
1.	Tisza Lajos krt.	3725/1	Celtis occidentalis (120 db) / Tilia cordata (54 db), Tilia sp. (38 db), Tilia tomentosa (21 db), Sophora japonica (18 db), Fraxinus ornus (29 db), Fraxinus ornus 'Mecsek' (9 db), Fraxinus excelsior (15 db), Platanus hispanica (6 db), egy-egy egyeddel Acer platanoides 'Globosum', Celtis australis, Cerasus fruticosa 'Globosa', Fraxinus sp., Ginkgo biloba, Gleditsia triacanthos	Nyugati ostorfa	320
		3725/2			
		4039			
		3047/4			
2.	József Attila sgt.	2543	Platanus hispanica (107 db) / Celtis occidentalis (17 db), Quercus robur 'Fastigiata' (58 db), Quercus robur (6 db), Tilia cordata (18 db), egy-egy egyeddel Taxodium distichum, Robinia pseudoacacia, Populus nigra 'Italica', Acer platanoides	Juharlevelű platán	212
		11259			
		11261			
3.	Arany János u.	3998	Ginkgo biloba / Tilia, Chamaecyparis	Páfrányfenyő	46
4.	Berzsenyi u.	4006	Ginkgo biloba (25 db) / nincs	Páfrányfenyő	25
5.	Fő fasor	300	Platanus hispanica / Acer, Juglans, Aesculus, Prunus	Juharlevelű platán	107
6.	Népkert sor	235	Platanus hispanica/Tilia, Ulmus, Quercus, Picea,	Juharlevelű platán	72
		236/6			

			Celtis, Acer, Prunus, Salix, Fraxinus, Populus		
7.	Dóm tér	3736	Celtis occidentalis/nincs	Nyugati ostorfa	14
8.	Kazinczy utca	4022	nincs / Quercus, Tilia, Ginkgo, Acer, Platanus, Ulmus, Celtis	nincs	44
9.	Szabadkai út	23552/1 02083	Platanus hispanica / néhány más fajú, nem fölmért egyed	Juharlevelű platán	csak a platánok : 140
10.	Bihari utca	10846	Aesculus hippocastanum / Fraxinus, Tilia, Juglans	Vad-gesztenye	60
11.	Korányi fasor	2286/1	nincs / Quercus, Tilia, Ginkgo, Acer, Sophora	nincs	13
12.	Rigó utca	25381	Tilia sp. (14 db)	Hárs	14
13.	Vadspark lakópark	24009/88	Platanus hispanica (6 db)	Juharlevelű platán	6

”

„3. melléklet

A város helyi jelentőségű védett parkjai

1. A terület jellege: közpark, közkert, köztér

2. A terület kiterjedése: a természeti védelem a mindenkor hatályos helyi építési szabályzatban a helyi jelentőségű védett park felületének jelölt ingatlanrészre terjed ki.

3. Védett parkok jegyzéke:

SORSZÁM	TERÜLET NEVE	HRSZ.
1.	Várkert-Mórapark és Roosevelt tér	3820 4035/3
2.	Dugonics tér	3761
3.	Népliget (Erzsébet liget)	236/5 236/9 (termálkút) 237 (sporttelep)
4.	Széchenyi tér	3935
5.	Rerrich Béla tér	3728/2
6.	Aradi vértanúk tere	3738
7.	Szent György tér	2442
8.	Lechner tér	2934/1
9.	Honvéd tér	3443
10.	Mátyás Király tér	20653
11.	Kolozsvári tér	24948
12.	Szent Rókus tér	25608
13.	Kiskundorozsma, Szent János tér	1037 533
14.	Kálvária tér	25246/1
15.	Partfürdő	2289/115 2290/2 2290/3 2290/4 2294/3 b
16.	„Palánk” (Szent Borbála park)	3806
17.	I. sz. kórházi tömb	25610/1
18.	Kállay liget	1182/1

”

„4. melléklet

A város helyi jelentőségű természetvédelmi területei

SO R- SZ ÁM	TERÜLET NEVE	TERÜLET JELLEGE	MÉRET (ha)	HRSZ.
1.	FÜVÉSZKERT	Botanikai gyűjtemény	17,333	2106
				2107
				2108
				2109
				2110
				2136/1
2.	VADASPARK	Élőállat-gyűjtemény és tájképi értékű természeti környezete	37,157	24347
				24391
				24392
				24008/4
				24348/2
				24348/3
				24348/4
				24348/5
				24341/5
				24341/6
				24341/7
24388/3				
3.	KISKUN-DOROZSMAI NAGY-SZÉK	Szikes jellegű értékes növénytakaró, tájképi értékű természeti környezet	1,084	0530/31
4.	MATY-ÉR	Tájképi értékű természeti környezet	20,908	02063/2
				02064/3
				02064/4
				02064/5
				02065/4
				02065/5
				02065/12 a, b, c, d, f, g
02067/3				

				02067/4
				02068
				02069/2
				02071
				02065/7
				02070
				02069/3
				02065/9
				02065/8
5.	MATY-ÉR VÖLGYÉNEK SUBASAI ÁGA	Szikes gyep és nádas, a területen átvezető főcsatornával	129,649	02024/1
				02024/3
				02024/4
				02024/5
				02025
				02028/3
				02028/4
				02028/6
				02029/1
				02029/2
				0382
				0383
				0384/22 b, c
				0384/23 b, c
				0384/24 b, c
				0384/25 b, c
				0384/26 b, c, d
				0384/27 b, c, d, f
				0384/28 b, c, d
				0384/3 b, c, d
				0384/4 b, c
				0384/5 b, c
				0385/1
				0385/2
				0386
				0387/1
				0387/2
				0388/4
				0388/5
				0388/6
				0389

			0390/1 b
			0390/2 a, c, d
			0390/3 b
			0390/4 b
			0390/5 b, c
			0390/6 a, c
			0390/7 a, c
			0390/8 a
			0391
			0392/10 a, b, c, f, g, h
			0392/11 a, b, d, f, g, h
			0392/3
			0392/4 a, b, d, f
			0392/5 a, b, d, f
			0392/6 a, b, d, f, g
			0392/7 a, b, d
			0392/9 a, b, c, d, g, j
			0393
			0394
			0396
			0397/5
			0397/6
			0397/7
			0397/8
			0397/9
			0397/11
			0397/12
			0397/13
			0397/14
			0397/15
			0398
			0405/14 b, c
			0405/15 b, c
			0405/16 c
			0405/17 c
			0405/18 c, d
			0405/19 c, d, f
			0405/20 c, d
			0405/21
			0405/22 b

				0405/23 b, c, d
				0406
				0425/60
				0425/61 d
				0425/62 d
				0425/63 f
				0425/64
				0425/65
				0425/66
				0425/72
				0425/74
				0425/78 b
				0425/80 b
				0425/82 b
				0425/84
				0425/86
				0425/88
				0425/90 b
				0425/92 b
				0425/94 b
				0425/96 d
6.	ÚJSZEGEDI HOLT-MAROS	Holtág fás és nádas vegetációval	25,112	0111/16
				0111/17
				0122/1
				1389/3
				1415/2
				1415/4
				1415/5
				074/11
				074/32
				074/49
				074/50
				074/51
				074/52
				074/53
				074/54
				074/55
				074/56
				074/57
				074/58

				074/38
				074/39
				074/40
				074/41
				074/42
				074/43
				074/48
				751/5
				076/12
				954/1
				954/3
7.	GYÁLARÉTI HOLT-TISZA	Holtág, jellemzően nádas vegetációval	139,087	0130/2
				0193
				0198
				02144/1
				02144/2
				02147/1
				02147/2
				02147/3
				02147/4
				02160/1
				02160/2
				02160/3
				02161
				02162/1
				02162/2
				02162/3
				02175/1
				02176/1
				02176/2
				02176/3
				02183/3
				02185/1
				02185/2
				02186
				022/1
				022/2
				022/3
				022/5
				022/6

				022/7
				022/8
				022/9
				022/10
				022/11
				022/12
				022/13
				02200/1
				02201/1
				02201/2
				056
				058
				093/1
				093/2
8.	ŐS-MATY VÖLGYE	Gyep és nádas, a területen átvezető csatornával	15,512	02106
				02107
				02108/4 b
				02111 b, c
				02112
				02113
9.	GYÁLARÉTI GULYAJÁRÁS	Természetközeli állapotú gyepterület	56,252	0114/1
				0114/2
				0114/3
				0114/4
				0114/5
				0114/6
				0137/14
				0137/6
				0137/7
				0137/8
				0138
				0139/1
				0139/2
				0139/3
				0139/4
				0139/5
				0139/6
				0139/8
				0139/10
				0139/11

				0139/12
				0139/13
				0139/14
				0140
				0141
10.	KÖRTÖLTÉS	Szegedet körülvevő, a Nagyrvíz után épült töltés	10,299	10004/1
				10094
				15182
				15413/2
				16052/2
				16056/2
				16468/1
				16468/2
				16834/2
				16835/4
				24003/8
				24006
				25863/1
				25865/1
11.	SZEGEDI FERTŐ DÉLI RÉSZE	Egykori szikes meder helyén kialakított halastó, szikes gyeppel körülvéve	430,669	01144
				01145/1
				01145/2
				01145/3
				01145/4
				01145/5
				01145/6
				01146
				01147
				01148/1
				01148/2
				01149
				01181/11
				01181/12
				01181/13
				01181/2
				01181/5
				01181/6
				01181/7
				01181/8
				01182/10

			01182/11
			01182/12
			01182/14
			01182/15
			01182/17
			01182/18
			01182/19
			01182/20
			01182/21
			01182/22
			01182/28
			01182/29
			01182/30
			01182/31
			01182/4
			01182/5
			01182/7
			01182/8
			01182/9
			01183
			01184
			01185
			01188/1
			01188/2
			01188/3
			01190/1
			01190/2
			01190/3
			01190/4
			01190/5
			01190/6
			01190/7
			01190/8
			01190/9
			01190/10
			01193/2
			01193/3
			01193/4
			01193/5
			01193/6

				01193/8
				01193/9
				01194/1
				01194/2
				01195/10
				01195/11
				01195/75
				01195/29
				01195/32
				01195/33
				01195/37
				01195/7
				01196/41
				01196/9
				01197
				01198/1
				01199/5
				01199/7
				01199/9
				01200
				01205/2
				01205/6
				01206/1
				01206/2
				01207/116 a
				01207/118
				01207/2
				01207/33
				01207/34
				01207/35
				01207/37
				01207/38
				01207/39
				01207/43
				01207/44
				01207/45
				01207/46
12.	LŐTÉR ZÖLDSÁV	MELLETTI	Egykori lőtér szegélyén kialakult	1,850
				6275
				6238

		fásszárú élőhelykomplexum		
--	--	------------------------------	--	--

”

„5. melléklet

A város helyi jelentőségű védett fái, fasorai, parkjai kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések:

1.1. A természeti emlékek és természetvédelmi területek védelme, és megőrzésük céljából használatuk korlátozása.

1.2. A természeti emlékek és természetvédelmi területek állapotának megőrzése, károsodásuk megelőzése.

1.3. A természeti emlékek és természetvédelmi területek tájképi értékének megőrzése.

1.4. A növények jó fiziológiai és ökológiai állapotának biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák:

2.1. A város egyedi arculatának megőrzése, védelme.

2.2. A növényállomány megtartása, felújításuk szabályozása.

2.3. A természeti emlékek és természetvédelmi területek veszélyeztetésével járó mély- és magasépítési tevékenységek korlátozása.

2.4. A növények egészségi állapotának megőrzése, károsodásuk megelőzése.

2.5. Ismeretanyagok városi weblapon történő elhelyezése.

2.6. Az egyedi fák és fasor egyedei állapotának stabilizálása.

2.7. Kártevők és kórokozók kártételének megelőzése.

2.8. A természetkárosítás megakadályozása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető kezelési módok, korlátozások és tilalmak:

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása:

3.1.1.1. Az épített környezetünk zöldfelületeinek védelme érdekében a fenntartás során gondoskodni kell a fák folyamatos cseréjéről. Az új fafajok kiválasztása az adott terület környezeti feltételeinek megfelelően kell, hogy történjen, melyet favizsgáló-faápoló szakmérnök által készített favizsgálati dokumentáció eredményei alapján lehet meghatározni és fasor esetén fatelepítési tervben, park esetén pedig környezetalakítási, majd kertépítészeti kiviteli tervben kell érvényesíteni.

3.1.1.2. A kezelés módjai:

3.1.1.2.1. A fák folyamatos, aktív kezelése (növényegészségügyi metszés, a terület rendeltetésének biztosítása érdekében végzett szakszerű növényápolási munkák, öntözés), elszáradt, veszélyes ágak eltávolítása, cserjék gyérítése.

3.1.1.2.2. Kórokozók, kártevők elleni megfelelő védekezés - vegyszeres, fizikai - biztosítása.

3.1.1.2.3. Minden tavasszal állapotfelmérés, szükség esetén szárazgallyazás.

3.1.1.2.4. A kártevők megjelenésének figyelemmel kísérése, a kártétel megelőzése.

3.1.1.2.5. Tavaszi növényvédelem (szükség szerint kórokozók elleni lemosópermetezés)

3.1.1.2.6. Termőhely gondozása. Esztétikai érték megőrzése.

3.1.1.2.7. Az invazív jellegű fajok továbbterjedését meg kell akadályozni, azokat vissza kell szorítani.

3.1.1.3. Az aktív kezeléshez, valamint a fák, fasorok védelmében felhasznált és a természetvédelmi elveknek szigorúan megfelelő növényvédő szerek és egyéb irtószer alkalmazásakor nem kell a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi hatósági engedély.

3.1.1.4. A védett területeken fakivágásra vonatkozó korlátozások és tilalmak:

3.1.1.4.1. Fát kivágni az erdőről és az erdő védelméről szóló törvény hatálya alá tartozó területeken a törvény rendelkezési szerint, az erdőtörvény alá nem tartozó területeken pedig a 3.1.1.1. pontnak megfelelően, továbbá csak az emberi életet és egészséget veszélyeztető esetben vagy kiemelt közérdekből lehet.

3.1.1.4.2. A kivágásra kerülő fákat a védett terület adottságait figyelembe véve kell pótolni. Az invazív fás szárú növények kivágása esetén a pótlás előírása nem kötelező.

3.1.1.4.3. A 3.1.1.4.1. pontban és a 3.1.1.4.2. pontban meghatározott feltételek teljesülése nem mentesít a természet védelméről szóló törvény szerinti engedély beszerzése alól.

3.1.2. Fajok védelme: A település zöldfelületei életteret biztosítanak város lakó állatfajok számára. A fenntartási munkákat lehetőleg úgy kell tervezni, hogy a madarak költését ne zavarja (elsődlegesen a vegetációs időn kívüli időszakban), veszélyeztetettség esetén szakértők bevonásával. Az odvas fák kitermelése szeptemberben történjen az áttelelő denevérek védelme érdekében.

3.1.3. Látogatás: A területek látogatása természetvédelmi érdekeket nem sért. A közterületek szabadon látogathatók, magánterületek esetén a tulajdonos hozzájárulását kérni kell.

3.1.4. Oktatás és bemutatás: Környezeti nevelési tevékenységek szabadon folytathatók.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok: A védett terület jellegét nem befolyásoló, nem zavaró vizsgálatok engedély nélkül folytathatók, az egyedek károsítása nélkül szabadon végezhető, azonban az eredményről készült jelentés egy-egy példányát el kell juttatni a természetvédelmi hatósághoz illetve a terület kezelőjéhez.

3.1.6. Terület- és földhasználat:

3.1.6.1. Parkban minden bontási, építési, átalakítási és felújítási munkát (pl. épület, utak nyomvonalvezetésének megváltoztatása, játszóterek építése, játszótéri felszerelési tárgyak cseréje, ivókút, szökőkút, szobor, köz- és díszvilágítás, telefonfülke létesítése) csak megelőzően - az adott munka nagyságrendjének megfelelő részletességgel kidolgozott - Közterületalakítási tervet kell készíteni, melyet a Városüzemeltetési, Fejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság véleményez. A Bizottság által elfogadott Közterületalakítási tervnek megfelelően és minden esetben kell kiviteli tervet készíteni.

3.1.6.2. A történelmi belváros területén végzett, parkfelújítás, -átalakítás esetén a kertépítészeti tervnek tartalmaznia kell kerttörténeti-műemléki kutatást is.

3.1.6.3. Parkon belül hulladékudvar, szelektív hulladékgyűjtő sziget, reklámtábla, termálkút, - a terület ellátását kiszolgáló közművek kivételével - új közműnyomvonal nem helyezhető el.

3.1.6.4. Parkok funkcióját kiszolgáló építmények a helyi építési szabályzat előírásai mellett a park adottságait figyelembe véve létesíthetők.

3.1.6.5. Épület felújítása előtt a fák törzsét be kell védeni, lombkoronájuk nem sérülhet. 3.1.6.6. Munkagödör, munkaárok kialakítása a fák lombkoronájának vetületén belül csak kézi földmunkával végezhető.

3.1.6.7. Parkban végzett bármilyen munka során kiemelt figyelmet kell fordítani a park látképét meghatározó, ún. idős fák ápolására, illetve, biztonságuk megtartása érdekében azok növényegészségügyi vizsgálatára, egyúttal a park látképét meghatározó, de elöregedett fák cseréjére. Ún. minősített favizsgáló szakember által készített részletes növényegészségügyi vizsgálat, és azt figyelembe vevő környezetalakítási, majd kertépítészeti kiviteli terv alapján, a környezeti feltételek figyelembevételével, a lombkoronaszint fedettség folyamatosságának biztosításával végezhető növénycsere. A lombkoronaszint fedettség akkor tekinthető azonosnak, ha a kivágott fa/fák kivágáskori lombkoronájának vízszintes vetületéhez képest az új fa/fák 15-20 éves kori leendő lombkoronájának vízszintes vetülete ugyanakkora vagy nagyobb.

3.1.6.8. Fasorokat érintő út-, utcarekonstrukció során törekedni kell a biológiailag aktív felületek arányának növelésére, a fasor egyedeinek folyamatos cseréjére. Amennyiben - figyelembe véve a fák egészségi állapotát, növekedési jellegét, a szükséges mélyépítési munkákat - a folyamatos fasorcseré a rekonstrukció során szakmai érvekkel igazoltan biztonságosan el nem végezhető, a védettség feloldását követően egységes, új fasor alakítható ki. A védettség feloldását kell kérni akkor is, ha a fasor egyedeinek több mint 30 %-a lecserélésre kerül. A döntést ún. minősített favizsgáló szakember által készített részletes növényegészségügyi vizsgálatnak és közművizsgálatnak kell megelőznie.

3.1.6.9. Fasorok, fák védelmében új épület és új közmű építése a fák védőtávolságán kívül végezhető, meglévő közmű a védőtávolságon belül csak átfúrással, vagy kézi, kímélő árokásással újítható fel a kezelő/üzemeltetővel történő egyeztetést követően.

3.1.6.10. Út- és járdafelújítás során egyedileg, a fák életszükségleteinek megfelelően kell a törzs körüli favermet kialakítani, amennyiben ez más jogszabályba nem ütközik, vagy a terület rendeltetésszerű használatát nem akadályozza.

3.1.6.11. A fák védőövezetén belül csak akkor újíthatók fel közművek, amennyiben egyéb műszaki okok (közművek védőtávolsága, fák védőövezete) miatt nem oldható meg a közművek áthelyezése.

3.1.6.12. A meglévő közművek a fák védőövezetén belül átfúrással vagy kézi földmunkával a fa törzsének szélétől mért 1,5 méterre újíthatók fel. A kezelővel/üzemeltetővel történő egyeztetés során a nyomvonal - helyi adottságokat figyelembe véve - a 1,5 m-től eltérhet. A vezetékeket védőcsőbe fektetve kell elhelyezni. A munka során 5 cm-nél vastagabb gyökeret elvágni tilos. Meglévő út burkolata a jelenlegi nyomvonalon felújítható, új burkolat a fa-, fasor védőövezetén kívül, a gyökerek károsodása nélkül építhető.

3.1.6.13. A növények környezetét érintő épület-, út-, közműépítés, és egyéb kiviteli munkákat a kezelővel/üzemeltetővel egyeztetni kell.

3.1.6.14. Közmű vezeték hiányos fasor esetén sem vezethető a fasor nyomvonalában, illetve annak védőtávolságán belül, a fák pótlásának lehetőségét fenn kell tartani.

3.1.6.15. Közvilágítási lámpatest, térfigyelő kamera, stb. csak a fák lombkoronájának jelenlegi és későbbi károsodása nélkül helyezhető el, légvezeték miatt a fák nem csonkolhatók.

3.1.6.16. Park rendeltetéséhez kapcsolódó kulturális, szórakoztató, közösségi és sportrendezvények szervezéséhez nem kell a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi hatósági engedély, azonban amelyek a természetre jelentős hatást gyakorolnak, azoknál a Városüzemeltetési, Fejlesztési és Környezetvédelmi Bizottságot előzetesen tájékoztatni kell.

4. A védetté nyilvánítás indokoltsága:

4.1. A védett parkok kiemelt városszerkezeti jelentőséggel bírnak. A területek növényállományának megőrzésével, szakszerű kezelésével biztosítható a településszerkezet zöldfelületi arculatának megőrzése, városökológiai szerepének fenntartása.

4.2. A fák, fasorok kora, habitusa, állapota, táj- és kultúrtörténeti értéke, városszerkezetben betöltött szerepe, vagy egyes fajok ritka előfordulása indokolja védettségüket.

4.3. A védelem biztosítja a fák, fasorok és parkok megőrzését az érintett ingatlanok rendeltetésének megváltoztatása esetén is.

5. A Bika-tó melletti (hrsz.: 15107/6) 1 db Quercus robur speciális kezelési módja

5.1. Természetvédelmi célkitűzés:

Megőrizni, megvédeni az érintett botanikai értékű koros tölgyfát, amely kultúrtörténeti értékkel is bír.

Továbbra is biztosítani kell a fa életfeltételeit és kedvező termőhelyi adottságait.

5.2. Természetvédelmi stratégia:

Bármilyen kivitelezési munka, beleértve a közművek nyomvonalépítését is, csak a lombkoronán kívüli területen végezhető, kivéve a 15139 hrsz.-ú telket, ahol bármilyen építkezés előtt egyeztetni szükséges a városi főépítéssel.

A védendő növény a távlatban is beépítésre nem szánt területen helyezkedjen el.

5.3. Művelési ághoz, illetve földhasználathoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozási tilalmak:

5.3.1. A fa körül legalább 5 méter sugarú körben a jelenlegi terepszint nem változtatható.

5.3.2. A fa lombkoronájának vetületén belül, de minimum 10 m sugarú körben a fa gyökérzetét, törzsét és lombkoronáját érintő tevékenység nem folytatható, közmű csak a védőtávolságon kívül vezethető, kivéve a 15109 hrsz.-ú telket, ahol a szabályok alóli felmentést a városi főépítéssel való egyeztetés során lehet kérni.”

„6. melléklet

A Fűvészkeret kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések:

A Fűvészkeret területén élő taxonok fenntartása, kezelése. A kert gyűjteményeinek bővítése az oktatási, kutatási, természetvédelmi céloknak megfelelően.

1.1. Oktatási cél: a lehető legtöbb taxont képviselő faj bemutatása, különös tekintettel a védett vagy veszélyeztetett fajokra, a természetes flóra ökoszisztéma szolgáltatást nyújtó fafajaira, az egzotikus ipari - táplálék - és dísznövényfajokra, s ezzel a növényi biodiverzitás gyakorlati hasznának bemutatása a fenntartható fejlődés lehetőségeinek megismertetése és a környezettudatos szemlélet kialakítása érdekében.

1.2. Kutatási cél: a természetvédelmi vagy gyakorlati célból fontos fajok szaporodási sajátosságainak, hibridizációs lehetőségeinek, esetleges inváziós sajátosságainak tanulmányozása, akklimatizációs megfigyelések, a spontán betelepülő fajok migrációjának megfigyelése. Populációk létrehozása, fenntartási lehetőségek vizsgálata.

1.3. Direkt természetvédelmi cél: védett vagy fokozottan védett fajok ex situ konzervációja, együttműködésben a térség nemzeti parkjaival.

2. Természetvédelmi stratégiák:

2.1. A fajok fenntartásához, az egyedek élettartamának becslése alapján kidolgozott pótlási terv elkészítése és végrehajtása.

2.2. Új fajok betelepítési tervének kidolgozása, különös tekintettel a már meglévő fajkészletre (pl. hibridizáció, invázió elkerülése).

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak:

3.1. Művelési ághoz nem köthető kezelési módok, korlátozások, tilalmak:

3.1.1. Élőhely kezelése, fenntartása:

3.1.1.1. A kertészeti, erdészeti, gyepterkezelési beavatkozások évszakhoz kötött rendben történő elvégzése.

3.1.1.2. A fajkészlet fenntartásához szükséges környezeti feltételek biztosítása.

3.1.1.3. A növények ápolási munkáihoz - öntözés, növény-egészségügyi metszés - és növényvédő szerek felhasználásához a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi engedély beszerzése nem szükséges.

3.1.1.4. Fát kivágni csak az emberi életet és egészséget veszélyeztető növények esetén, vagy a botanikus kert alapvető céljait veszélyeztető esetben, vagy kiemelt közérdekből lehet. A kivágás a kert igazgatójának javaslata alapján, a fenti indokokkal lehetséges, nem szükséges hozzá a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi engedély.

3.1.1.5. A szükséges munkavégzés céljából járművel közlekedéshez a természet

védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi engedély beszerzése nem szükséges.

3.1.2. Fajok védelme: A kert területéről növényfajok vagy azok részei, illetve szaporítóanyagok csak a kert vezetőségének engedélyével vihetők ki. A növények bármilyen rongálása szankciókat von maga után. Idegen honos fajok esetén vizsgálni kell az inváziós sajátságokat.

3.1.3. Látogatás: A látogatás természetvédelmi érdeket nem sért, meghatározott nyitvatartási időben, a látogatási szabályok betartásával látogatható a terület.

3.1.3.1. A kerti séták során a csak a kijelölt utakat szabad használni.

3.1.3.2. A kert lehetőséget nyújt az ismeretszerzésre és a kikapcsolódásra, ennek érdekében a többi látogató és a kertben élő állatok nyugalma biztosítani kell, zajongani nem szabad, kutyasétáltatás nem engedélyezett.

3.1.3.3. Sporttevékenység nem engedélyezett.

3.1.3.4. Tűzet gyújtani nem szabad.

3.1.4. Oktatás és bemutatás: Az oktatási tevékenységnek oly módon kell történnie, hogy az a kert növényeit ne károsítsa. Tekintettel kell lenni az éppen aktuális kezelési műveletek (öntözés, permetezés) végzésére, a biztonsági rendszabályok betartására.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok:

3.1.5.1. A kert növénykészletét érintő vizsgálatok a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi hatósági engedély nélkül folytathatók. A kert területén végzett kutatásokat a kert vezetőségével engedélyeztetni kell, ha a vizsgálatok a kert területén kívül történnek, külön elbírálás alá esik az ehhez szükséges propagulumok (terjesztőképletek) biztosítása.

3.1.5.2. A kertbe újonnan betelepítendő fajokkal történő vizsgálatok végzésekor a kert vezetésével egyeztetni kell, mely nem mentesít a védett vagy fokozottan védett fajok esetén szükséges külön szakhatósági engedély beszerzése alól. Idegen honos fajok esetén vizsgálni kell az inváziós sajátságokat.

3.1.6. Terület és földhasználat:

3.1.6.1. A kert területén nem végezhető olyan tevékenységek, amelyek a kert bármely részének a növényállományát veszélyeztetik.

3.1.6.2. A kert területét érintő elkerülhetetlen építési munkák (közmű-, utak-, kerítések-, épületek-, egyéb építmények javítása, létesítése) a park vezetőségével történt részletes szakmai egyeztetést követően, és a beavatkozások fenofázisokhoz (a növények egyedfejlődési szakaszaihoz) történő időzítése után lehetséges.

3.1.6.3. A kert rendeltetéséből adódó közösségi rendezvények a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi engedély nélkül szervezhetők a területen.

4. A védetté nyilvánítás indokoltsága:

A Fűvészkert alapvető feladata és jelentősége a gyűjteménykezelés (pl. rózsakert, sziklakert, rendszertani gyűjtemény), a területen élő taxonok fenntartása és kezelése, valamint új gyűjtemények kialakítása. Ezen alaptevékenységével a biológiai sokféleséget mutatja be és őrzi meg. Hozzájárul a védett növények génállományának megőrzéséhez.

Növénytani szerepe mellett a Fűvészkert számos madár fészkelőhelye, kisállatok, rovarok élőhelye.

Az egyetemi oktatási, kutatási feladatok mellett fontos szerepet játszik a környezettudatos szemléletmód kialakítására szolgáló közoktatásban és

ismeretterjesztésben.

Szeged város zöldfelületi gyűrűjében 17 ha-os egybefüggő, biológiailag aktív felületével jelentős szerepet tölt be, városökológiai szempontból is jelentős hatással van a környezeti viszonyokra.

Szervezett nyilvános programokkal gazdagítja a lakosság szabadidős tevékenységét, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, szórakoztatva oktat a természet szeretetére és környezettudatos magatartásra ösztönöz.”

„7. melléklet

A Vadaspark kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések:

- 1.1. A területen lévő erdőállomány védelme, tájképi karakterének megőrzése.
- 1.2. A Sancer-tavak, mint vizes élőhely megtartása.
- 1.3. A területen fészkelő és vonuló madárállomány védelmének biztosítása.
- 1.4. Oktatási és kutatási feladatok ellátásához megfelelő feltételek biztosítása.
- 1.5. Az élőállat-gyűjteménynek megfelelő természeti környezet biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák:

- 2.1. A meglévő növényállománynak megfelelő termőhelyi adottságú területek fenntartása.
- 2.2. Agresszív növényfajok terjeszkedésének megakadályozása.
- 2.3. Az élőállat-gyűjtemény megőrzése, bővítése, fejlesztése.
- 2.4. A látogathatóságot biztosító, és a terület károsítását megakadályozó infrastruktúra kialakítása és fenntartása.
- 2.5. Oktatási és kutatási tevékenység megszervezése.
- 2.6. A terület látogathatóságának biztosítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak:

3.1. Művelési ághoz nem köthető kezelési módok, korlátozások és tilalmak:

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása:

A Vadaspark folyamatos fenntarthatóságát, a természetes felújulási folyamatokat biztosító tevékenységek végezhetőek.

3.1.2. Fajok védelme:

3.1.2.1. Meg kell akadályozni a teljes területen az agresszíven terjeszkedő növényfajok terjedését.

3.1.2.2. Az erdőről és az erdő védelméről szóló törvény hatálya alá nem tartozó védett területeken fa kivágásához az emberi életet és egészséget veszélyeztető növények esetében, illetve a Vadaspark rendeltetésszerű használatához, fejlesztéséhez a természet védelméről szóló törvény szerinti természeti hatóság engedélye nem szükséges.

3.1.2.3. Nád égetése nem megengedett, nádaratás esetén a nádas legfeljebb 80 %-a évente váltakozva aratható. Az így végzett kezelési munkák a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi engedély nélkül végezhetők.

3.1.3. Látogatás:

A terület látogatása természetvédelmi érdekeket nem sért. A park korlátozottan, a nyitvatartási időben látogatható.

3.1.4. Oktatás és bemutatás:

A területen oktatási és kutatási tevékenység a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi engedély nélkül végezhető.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok:

A park igazgatóságával egyeztetett, a védett terület jellegét nem befolyásoló, nem zavaró vizsgálatok a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi engedély nélkül folytathatók, az egyedek károsítása nélkül szabadon végezhetők, azonban az eredményről készült jelentés egy példányát el kell juttatni a természetvédelmi hatósághoz.

3.1.6. Terület-földhasználat:

3.1.6.1. A park területén a helyi építési szabályzat szerinti, a rendeltetésnek megfelelő épületek, építmények elhelyezhetők, az előző feltételek teljesülése mentesít a természet védelméről szóló törvényben szabályozott építési korlátozás alól.

3.1.6.2. A területen a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi engedély nélkül használhatók növényvédőszeres és állategészségügyi szempontból szükséges vegyi anyagok.

3.1.6.3. A vadspark rendeltetéséből adódó közösségi rendezvények a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi engedély nélkül szervezhetők a területen.

3.1.7. Közlekedés:

A park területére csak a működtetéshez szükséges járművek hajthatnak be, a terület gyalogosan látogatható.

3.2. Művelési ághoz köthető kezelési módok, korlátozások és tilalmak:

3.2.1. Erdő művelési ágú területek kezelése:

3.2.1.1. A park erdeiben távlatilag a potenciális erdőtársulásoknak megfelelő összetételű, kedvező természetességi állapotú (elegyes, vegyeskorú) állományokat kell kialakítani.

3.2.1.2. Törekedni kell az erdő természetes felújulási folyamatának segítésére, ennek érdekében erdőgazdálkodási tevékenységek (az idegenhonos fafajok egyedeinek visszaszorítása) végezhetők.

4. A védetté nyilvánítás indokoltsága:

Szeged belterületének legnagyobb kiterjedésű, összefüggő erdőterületét foglalja magába, így városökológiai szempontból kiemelkedő jelentőségű. Rekreációs szerepe mellett biológiai aktív felületként a város tüdeje is, a városi klimatikus viszonyokat

kedvezően befolyásoló, jelentős tényező. Így az erdőterület kiterjedését és fafajait tekintve is jelentős értéket képvisel.

A nagy kiterjedésű erdőterület számos védett és fokozottan védett madárfaj fészkelőhelye, élőhelye.

A Sancer-tavak és a partjait övező nádasok a vízimadarak, kételtűek, halak, hüllők és más, vízhez kötődő állatok élőhelye, amelyek a városhoz közel, ám annak urbanos, zavaró hatásaitól mentesen élhetnek itt.

A Vadaspark részt vesz a Nemzetközi Fajmegmentési Programban, ennek keretében számos, kihalással veszélyeztetett faj megmaradását segíti elő, így járulva hozzá a biodiverzitás megőrzéséhez.

A Vadaspark természetvédelmi oktatási és kutatási tevékenységeknek is helyszínt biztosít. A látogatókat megismerteti a világot veszélyeztető globális környezeti problémákkal, ennek okaival, és felhívja a figyelmet a helytelen emberi cselekedetektől fakadó következmények súlyosságára. Népszerűsíti a környezettudatos magatartást, amely alapvetően meghatározza a jövőnket.

Nem utolsósorban kulturált kikapcsolódási, szórakozási lehetőséget biztosít a városlakók számára, miközben megismerteti velük természeti értékeinket.”

„8. melléklet

A város helyi jelentőségű természetvédelmi területeinek általános kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések:

A védelem célja a területek tájképi jellegének, a vadon élő állat- és növényfajok életfeltételeinek megőrzése, rekreációs célok helyszínbiztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák:

A jelenlegi területhasználat megőrzése, illetve a természetbarát rehabilitáció megvalósítása.

A természetközeli élőhelyek szemléletformálási célú bemutatása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

Az e rendeletben felsorolt inváziós fajok, továbbá az agresszíven terjedő fajok, különösen az ezüstfa, (*Elaeagnus angustifolia*), parlagfű (*Ambrosia* sp.), selyemkóró-vaddohány (*Asclepias* sp.), aranyvessző (*Solidago* sp.) további terjedését meg kell akadályozni, azokat vissza kell szorítani.

3.1.2. Fajok védelme

Haltelepítés csak őshonos fajokkal történhet.

3.1.3. Látogatás

A terület látogatása - ha ez nem jár a védett fajok zavarásával és a terület állapotának befolyásolásával - természetvédelmi érdekeket nem sért. A közterületek szabadon látogathatók, magánterületek esetén a tulajdonos hozzájárulását kell kérni. A látogatóknak járművel közlekedni kizárólag a kijelölt utakon engedélyezett. A gazdálkodók, kezelők és közműszolgáltatók a szükséges munkavégzés céljából szabadon közlekedhetnek a területen, de törekedni kell a talajfelszín károsításának elkerülésére. A fenti feltételeknek megfelelő közlekedéshez a természetvédelmi hatóság engedélye nem szükséges.

3.1.4. Oktatás és bemutatás

A területen - ha ez nem jár a védett fajok zavarásával és a terület állapotának befolyásolásával - környezeti nevelési tevékenységek szabadon folytathatók. Ilyen jellegű közösségi rendezvényre a külön jogszabály szerinti engedély nem szükséges.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok

A terület jellegét nem befolyásoló, a növény- és állatközösségeket nem zavaró természetvédelmi biológiai kutatások engedély nélkül folytathatók.

3.1.6. Terület- és földhasználat

3.1.6.1. A közlekedésfejlesztés érdekében az utak indokolt mértékű szélesítése, karbantartása megengedett.

3.1.6.2. A terület nem minősíthető át a védelem céljával összhangban nem álló célra (például beépítésre szánt területté stb.). Nem történhet a védelem céljával ellentétes művelési ág változtatás vagy művelésből való kivonás. Azonban a védelmet illetve annak célját el nem lehetetlenítő, olyan közmű- vagy közlekedésfejlesztési célból történő művelési ág változtatás megengedett, mely a műszakilag szükséges legkisebb sávot, területet veszi igénybe.

3.1.6.3. Legfeljebb 50 fő részvételével zajló, intenzív területhasználattal és zajkibocsátással nem járó rendezvények megtartásához természetvédelmi engedély beszerzése nem szükséges.

3.1.6.4. A közlekedési, közmű, vízgazdálkodási és hírközlési infrastruktúra karbantartása és jelentős területhasználattal nem járó fejlesztése megengedett, ha az víztestet vagy nádat érint, akkor törekedni kell arra, hogy azt vegetációs időn kívül végezzék. A csatornákat, főcsatornákat, illetve azok fenntartósávjait érintő üzemeltetési feladatok a közcélú vízgazdálkodási feladatok ellátása érdekében korlátozás nélkül végezhetők. Haváriahelyzet vagy rendkívüli műszaki hiba elhárítása soron kívül, természetvédelmi engedély nélkül történhet, de ahhoz csak a legszükségesebb területet lehet igénybe venni.

3.1.6.5. Vadászati tevékenység a vonatkozó jogszabályok és az érvényes üzemterv szerint folytatható. Vadgazdálkodási létesítmények közül engedély nélkül elhelyezhetők külterületeken a magaslesek, 1 km-enként 1 db vadetető, illetve 50 hektáronként 1 db sózó.

3.1.6.6. A területen felszíni bányászatra irányuló tevékenység nem folytatható (a védetté nyilvánításkor jogerősen engedélyezett bányák kivételével).

3.1.6.7. Az erdők védelméről szóló törvény hatálya alá nem tartozó fák kivágása a 3.2.5. pontnál meghatározott feltételekkel természetvédelmi engedély nélkül végezhető. Pótlás csak őshonos vagy meghonosodott fával történjen. A csatornák, főcsatornák fenntartósávjában fák nem telepíthetők.

3.1.6.8. A meglévő olajkutak üzemeltetése, karbantartása az olajkút illetve út céljára művelésből kivett területeken korlátozás nélkül történhet. A környező gyepek és erdőterületeket csak a technológiailag szükséges mértékben szabad igénybe venni, sérülésük esetén a felszínt és a növényzetet helyre kell állítani.

3.1.7. Természetvédelmi infrastruktúra

3.1.7.1. A terület határát jelző táblák, ismertetőtáblák természetvédelmi engedély nélkül elhelyezhetők.

3.1.7.2. A gyakran látogatott területeken hulladékgyűjtők kihelyezéséről és rendszeres ürítéséről a tulajdonosnak/kezelőnek és/vagy az üzemeltetőnek kell gondoskodnia.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

A védetté nyilvánításkor és utána folyamatosan szántóként művelt területek rendeltetésszerű szántó művelése szabadon folytatható. Azokon természetvédelmi engedély nélkül folyhat a rendeltetésnek megfelelő vegyszerhasználat.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

3.2.2.1. Liba- és sertéstartás nem engedélyezett.

3.2.2.2. Tilos a gyepfelszínt károsító tevékenységek (például beszántás, felületés) végzése.

3.2.2.3. Az alábbiak szerint végzett kaszálás, legeltetés természetvédelmi engedély nélkül végezhető:

3.2.2.3.1. Kaszálás július 1-től augusztus 31-ig végezhető, illetve a gyomosodó területeken őszi tisztítókaszálás alkalmazható. A kaszálást legalább 8 cm-es tarló meghagyásával kell végezni, vadriasztó lánc alkalmazása mellett. A gyepterület 10 %-át a kaszálásból ki kell hagyni. Ezek a foltok a következő év során lekaszálhatók, helyettük azonban újabb mozaikok kihagyása szükséges.

3.2.2.3.2. A szénatermés elszállítását - a bálázást követően - amennyiben ez a gyep talajának sérülése nélkül megoldható a legrövidebb időn belül el kell végezni, „bálafoltok” elkerülése érdekében.

3.2.2.3.3. A gyepet körkörösén befelé haladva kaszálni tilos, a már lekaszált részekkel nem lehet körbezárni a még le nem kaszált gyeprészeket. A kaszálást úgy kell végezni, hogy a maradék le nem kaszált gyeprészek mindig összeköttetésben maradjon a környező területekkel, és lehetőséget nyújtson a gyepben tartózkodó állatoknak az elmenekülésre.

3.2.2.3.4. Legeltetés szarvasmarhával, bivallyal, lóval, juhval vagy kecskével történhet, legfeljebb 0,5 állategység/ha legelőnyomással, április 15. és október 30. között. Ettől eltérő időszakban akkor lehet legeltetni, ha a terület száraz és megfelelő mennyiségű legelhető növényzet áll rendelkezésre.

3.2.2.3.5. A legeltetéshez szükséges villanypásztor, karám elhelyezhető, elsősorban a terület (ingatlan) határaihoz illesztve.

3.2.2.3.6. Nád kaszálása - a gyep fenntartása érdekében - a gyep kaszálására vonatkozó előírások szerint a nádatás javasolt időtartamán kívül is, július 15-től végezhető a gyepterületeken.

3.2.2.4. Legelőterületeken a rideg állattartáshoz kapcsolódó építmények elhelyezése a helyi építési szabályzatban foglaltak betartásával engedélyezhető, az előző feltételek teljesülése mentesít a külön jogszabályban szabályozott építési korlátozások alól.

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

A védetté nyilvánításkor és utána folyamatosan szőlőként, kertként, gyümölcsösként művelt területek rendeltetésszerű művelése szabadon folytatható, azokon

természetvédelmi engedély nélkül folyhat a művelésnek megfelelő vegyszerhasználat.

3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

3.2.4.1. Az alábbiak szerint végzett nádaratás természetvédelmi engedély nélkül végezhető:

3.2.4.1.1. Lehetőség szerint kézi vagy kisgépi aratást kell alkalmazni. Az aratás időpontja: november 1. és március 15. között lehet. A levágott nádat a lehető legrövidebb időn belül el kell szállítani. A nádas legfeljebb 80%-a aratható évente.

3.2.4.1.2. A vízparti nádas téli, kétéves ciklusú aratása javasolt. Az aratás térbeli mintázata: mozaikosan, évente váltakozva (a lábon maradó nád áttelelési lehetőséget biztosít az ökoszisztémában fontos ízeltlábú- és madárfajoknak).

3.2.5. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

3.2.5.1. A nem őshonos fák kivágása augusztus 1. és március 15. között, az őshonos vagy meghonosodott fáké szeptember 1. és március 1. között történhet.

3.2.5.2. Az odvas fák kitermelése csak szeptemberben történhet (az áttelelő denevérek védelme érdekében).

3.2.5.3. Nem őshonos fa bármely állapotban és életkorban kivágható. A kivágást olyan módszerrel kell végezni, hogy az a sarjadzást is megakadályozza.

3.2.5.4. Őshonos fa kivágására akkor kerülhet sor, ha az haváriahelyzet elhárítása érdekében elkerülhetetlenül szükséges, vagy a fa balesetveszélyes, vagy kidőlésével anyagi kárt okozhat, vagy egyéb módon akadályozza az ingatlan rendeltetésszerű használatát.

Egyéb esetekben az adott fa nyeseését, gallyazását természetvédelmi engedély nélkül el lehet végezni.

3.2.5.5. Részterületes használat során elsősorban az agresszíven terjedő fajok egyedeinek eltávolítása szükséges.

3.2.6. Halastó művelési ágú területek kezelése

3.2.6.1. A területen intenzív halgazdálkodás folytatható. Ennek érdekében a vizekre nem veszélyes vegyszerek természetvédelmi engedély nélkül használhatók.

3.2.6.2. A terület karbantartása (eredeti állapot helyreállítása) az egyéb jogszabályoknak megfelelően, természetvédelmi engedély nélkül végezhető, ha a vízínövényzet irtása a vegetációs időszakon kívül történik.

3.2.7. Tanya, udvar, lakóház művelési ágú területek kezelése

3.2.7.1. A tanyás gazdálkodásnak meghatározó szerepe van a természetközeli területek fennmaradásában, ezért az ahhoz kapcsolódó gazdasági tevékenység végzése természetvédelmi érdekeket nem sért. A tanyás tájszerkezetek megőrzésének, fejlesztésének, a falusi turizmus megvalósításának lehetőségét javasolt fenntartani.

3.2.7.2. A meglévő tanyaépületek helyi építési szabályzatnak megfelelően átalakíthatók, bővíthetők, e feltételek teljesülése mentesít a természetvédelmi jogszabályban szabályozott építési korlátozások alól.

3.2.7.3. A tanyasi gazdaság fenntartása érdekében végzett tevékenységek (pl. öntözés, metszés, növényvédő szerek, bioregulátorok és egyéb irtószerek, valamint a talaj termékenységét befolyásoló vegyi anyagok használata, állattartás, fakivágás) természetvédelmi engedély nélkül végezhetők.”

„9. melléklet

A város helyi jelentőségű természetvédelmi területeinek sajátos kezelési módjai

1. Maty-ér völgyének subasai ága

1.1. Természetvédelmi célkitűzések:

A védelem célja az általános természetvédelmi célokon túl a megfelelő vízminőség fenntartása, a vadon élő állat- és növényfajok (kiemelten az őshonos halfajok, kételtűek, mocsári teknős, nádi madarak) életfeltételeinek megőrzése.

1.2. Természetvédelmi stratégiák:

Hasznosítási lehetőségek: rekreáció, nádgazdálkodás, vízgazdálkodás, gyepgazdálkodás, környezeti nevelés.

A védettséggel érintett különleges intézményzóna besorolású területen az építési szabályzat szerint közcélú épületek, építmények elhelyezhetők a terület közfunkcióinak növelése érdekében.

Záportározóként történő hasznosítás illetve rehabilitáció lehetséges. Ennek feltétele, hogy a vízmélység szempontjából diverz élőhelyek maradjanak (kerüljenek kialakításra) annak érdekében, hogy a nyílt vizek és nádasok változatossága megmaradjon.

1.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak:

A sajátos előírásoknál nem szabályozott kezelési módok, korlátozások, tilalmak és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott korlátozások és tilalmak alóli felmentések tekintetében a 8. mellékletben szabályozott általános kezelési előírások az irányadók.

1.3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak

1.3.1.1. Fajok védelme

1.3.1.1.1. Törekedni kell arra, hogy a víztestet és a közvetlen partvonalat érintő rehabilitációs, karbantartási munkálatokat (haváriahelyzet elhárítása kivételével) a mocsári teknős szaporodási és vermelési időszakán (október 15. és július 15. között) kívül végezzék.

1.3.1.1.2. Mederrendezés, kotrás során a terület legalább 50%-át kitevő nádfoltok hagyandók a nádimaldarak védelme érdekében.

1.3.1.1.3. A madarak költési időszakában a vízszint azonos szinten tartandó.

1.3.1.2. Terület- és földhasználat

1.3.1.2.1. A vízterületen újabb építmények, stégek stb. elhelyezése tilos. Kivételt képeznek a rekreációs, oktatási közcélokot szolgáló berendezések illetve a vízgazdálkodási építmények. Előbbiek környezetbe illő kivitelezéssel, természetes anyagokból készüljenek.

1.3.1.2.2. Revitalizációs/rehabilitációs beavatkozás nem járhat a parti növényzet teljes kiirtásával. A munka során legalább a meder egyik oldalán, legalább 1 m széles nádas sávot meg kell őrizni.

1.3.1.2.3. A vízgazdálkodási célú beavatkozások a vegetációs időszakon kívül

végezhető, a vízügyi kezeléshez szükséges tározó kialakítható a területen. Az enyhe rézsűk és a változatos fenékmélység kialakításával el kell kerülni a mesterséges víztározó jellegét.

1.3.1.2.4. A meglévő víztározó vízterületén a külön jogszabályoknak megfelelően végzett horgászat természetvédelmi engedély nélkül végezhető.

1.3.1.2.5. A védelemmel érintett különleges intézményzóna besorolású területeken agresszíven nem terjedő fajokkal fatelepítés végezhető a külön jogszabály szerinti természetvédelmi engedély beszerzése nélkül.

1.3.1.2.6. A védelemmel érintett különleges intézményzóna besorolású területeken a helyi építési szabályzat szerinti közcélú épületek, építmények elhelyezhetők a terület közfunkcióinak növelése érdekében, az előző feltételek teljesülése mentesít a külön jogszabályban szabályozott építési korlátozások alól.

1.4. A védetté nyilvánítás indokoltsága

1.4.1. A terület jellemzése

A terület a Külső- és az egyesült Maty-ér subasai völgye, valamint a Maty-ér-Subasai-főcsatorna melléke. Nagy részében nádasodott, helyenként gyepes, mély fekvésű terület.

Jellemző területhasználat (felszínborítás): csatorna, nádas, út, vízállás, szántó, volt laktanya romterülete. Kisebb területek az ingatlan-nyilvántartásban szántóként vannak nyilvántartva, de ezek is részben természetben gyep- vagy nádas területek.

Jelenlegi védelmi státusza: az ökológiai hálózat része.

1.4.2. A kijelölést megalapozó adatok

A szabályozások előtt a nagy tiszai árhullámok kizúdult vizét a Maty-ér völgye vezette vissza az anyamederbe. Az egykori ökológiai folyosó napjainkig megmaradt, bár a hálózat egésze a kiszáradás irányába mozdult el.

A XVIII. század elején Bél Mátyás csapadékos időszakot mutatott be: „*A Matty-tó az előzőtől kissé lejjebb lévő, hosszú tó. Áradáskor a Tiszától Dorozsmán túlra is elnyúlik, Dorozsma a Tiszától nyugatra fél mérfölddel található. Halban és (valószínűleg sirályban?) bővelkedik.*”

A védelemre javasolt vidék szikes jellegű társulásai nagyon hasonlóak a kiskundorozsmai kismedence-komplexéhez. A területen (hasonlóan az Ős-Maty-völgyéhez) a XIX. században az egykori meder széléig minden művelhető földet beszántottak. Ennek köszönhetően szinte teljesen hiányzik a zsályás-legyezőfüves sztyepprét (*Astragalo-Festucetum rupicolae*). Csekély kiterjedésben ugyan, de megtalálható a térségre jellemző mindkét sziki réttársulás, az ecsetpázsitos sziki rét (*Agrosio-Alopecuretum pratensis*) és a tarackos-tippanos sziki rét (*Agrostetum stoloniferae*). A bajai út közelében kiterjedt nádas (*Scirpo Phragmitetum phragmitetosum*) és gyékényes (*Scirpo-Phragmitetum typhaetosum*) tenyészik. E terület neve az I. Katonai Felmérés térképén „Kutri” (Coll. XVIII. Sect. 30.). A II. Katonai felmérés térképén Belső- és Külső-Maty, illetve Maty-Víz néven szerepel. A terület biztosította az összeköttetést a Dorozsmai Nagy-szék valamint Fehér-tó és a Tisza között (a Tisza akkoriban a mai Gyála-Holt-Tisza medrében folyt).

1.4.3. Védett természeti értékei

Védett növényfajok

A Külső-Maty-ér völgyében (szokatlan módon) egy kiszáradt, ritkás nádasban 40-50 tő hússzínű ujjaskosbort (*Dactylorhiza incarnata*) találtak. Valamennyi „kevésbé szikes

helyen” gyakori a poloskaszagú kosbor (*Orchis coriophora*). Kisebb számban előfordul még a mocsári kosbor (*Orchis laxiflora palustris*). A bajai út közelében néhány tűzvirág csüdfű (*Astragalus asper*) példányt találtak. További védett növényfaj a kiskékű aszat (*Cirsium brachycephalum*).

Az evezőspályától délre eső szakaszon a védett növényfajok közül a fátyolos nőszirm (Iris spuria) került elő.

Védett állatfajok:

A terület a madárvilág szempontjából viszonylag homogén. Összesen 67 madárfaj ismert a területről. Érdekességnek számít a barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) folyamatos költése a Subasahegy-Putri nádas-gyékényes mélyedésében. A jelenleg elterjedt ragadozó madár alig egy évtizede csak kevés helyen fészkel. Jellemző fokozottan védett madárfaja a törpegém (*Ixobrychus minutus*) és a bölömbika (*Botaurus stellaris*). Faunisztikai érdekesség a repülőtéren alkalmanként észlelt pusztai ölyvek megjelenése a Maty-ér völgyében.

A kétéltű-fauna értékes eleme a viszonylag erős dunai götte (*Triturus dobrogicus*) populáció. Mindenütt tömeges a zöld levelibéka (*Hyla arborea*).

A területen 3 védett hüllőfaj előfordulása ismert: vízisikló (*Natrix natrix*), fürge gyík (*Lacerta agilis*) és mocsári teknős (*Emys orbicularis*).

Védett bogárfajok:

aranypettyes bábrabló (*Calosoma auropunctatum*),

szárnyas futrinka (*Carabus clathratus auraniensis*),

mezei futrinka (*Carabus granulatus granulatus*),

ragyás futrinka (*Carabus cancellatus*),

kis szarvasbogár (*Dorcus parallelepipedus*),

holdszarvú ganéjtúró (*Copris lunaris*),

hengeres szalmacincér (*Theophyla cylindricollis*),

szalmacincér (*Calamobius filum*).

Közülük meglepően népes a szárnyas és a ragyás futrinkák állománya. Utóbbi faj példányai egyértelműen a Tisza-völgyben élő alfajhoz (*Carabus cancellatus ssp. tibiscinus*) tartoznak.

2. Újszegedi Holt-Maros

2.1. Természetvédelmi célkitűzések:

A védelem célja az általános természetvédelmi célokon túl a megfelelő vízminőség fenntartása, a vadon élő állat- és növényfajok (kiemelten az őshonos halfajok, kétéltűek, mocsári teknős, nádi madarak) életfeltételeinek megőrzése.

2.2. Természetvédelmi stratégiák:

Hasznosítási lehetőségek: horgászat, rekreáció, nádgazdálkodás, vízgazdálkodás.

2.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak:

A sajátos előírásoknál nem szabályozott kezelési módok, korlátozások, tilalmak és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott korlátozások és tilalmak alóli felmentések tekintetében a 8. mellékletben szabályozott általános kezelési előírások az irányadók.

2.3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak

2.3.1.1. Fajok védelme

2.3.1.1.1. A víztestet és a közvetlen partvonalat érintő rehabilitációs, karbantartási munkálatokat (haváriahelyzet elhárítása kivételével) a mocsári teknős szaporodási és vermelési időszakán (október 15. és július 15. között) kívül kell végezni.

2.3.1.1.2. Mederrendezés, kotrás során a meder 5%-át kitevő, legalább 3 m átmérőjű (lehetőség szerint ennél nagyobb) nádfoltok hagyandók vagy telepítendőek a nádmadarak védelme érdekében.

2.3.1.1.3. A madarak költési időszakában a vízszint azonos szinten tartandó.

2.3.1.1.4. A vízterületen újabb építmények, stégek stb. elhelyezése tilos. Kivételt képeznek a rekreációs illetve oktatási közcélokot szolgáló padok, pihenők, hidak, stb. Ezek környezetbe illő kivitelezéssel, természetes anyagokból készüljenek.

2.3.1.1.5. Revitalizációs/rehabilitációs beavatkozás nem járhat a parti növényzet teljes kiirtásával. A munka során legalább a meder egyik oldalán, legalább 1 m széles nádas sávot meg kell őrizni. Bokor- és fatelepítésre a külterületi szakaszon őshonos vagy meghonosodott fajok használandók fel.

2.3.1.1.6. A fák kivágása az 5. mellékletben foglaltaknak megfelelően történhet (külön természetvédelmi engedély nem szükséges hozzá). Pótlás őshonos vagy meghonosodott fajokkal történjen.

2.3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

2.3.2.1. Művelés alól kivett területek kezelése

2.3.2.1.1. A holtág vízterületén a külön jogszabályoknak megfelelően végzett horgászat természetvédelmi engedély nélkül végezhető.

2.3.2.1.2. Tisztítatlan termál- és szennyvíz bevezetése tilos.

2.4 A védetté nyilvánítás indokoltsága

2.3.3. A terület jellemzése

A Maros 1860-ban, a torkolat előtt a mederről levágott holtága. Újszeged belterületén a revitalizált szakasza mintegy 2,7 km. A Thököly utcától a Kamara-töltés felé húzódó, hasonló hosszúságú szakasza helyenként erősen nádasodott.

Jellemző területhasználat (felszínborítás): holtág, közpark, nádas, út.

2.3.4. A kijelölést megalapozó adatok

A holtágat 1860-ban alakították ki, amikor a Maros szabályozása során a torkolat előtti kanyarulatokat levágták a mederről. Jelenlegi állapotában két nagyobb szakaszra tagolható. A Marostól a Derkovits fasorig terjedő része az elmúlt években rehabilitált, erősen művi jellegű. A Thököly utcától a Makai út felé húzódó szakasz természetközeli állapotú, erősen nádasodott, sekély vizű terület. A Traktor utca menti szakaszán kotrás zajlott, egyfajta vezérárkot kialakítva a mederben.

A rehabilitált szakasz is kedvező városképi illetve klimatikus hatású a beépített területek között. Kedvelt pihenőhely.

A terület fontos ökológiai folyosó.

2.3.5. Védett természeti értékei

Több éves megfigyelések során a rehabilitáció előtt 95 átvonuló, 9 áttelelő és 39 fészkelő madárfajt regisztráltak. A rehabilitáció kapcsán a növényzet jellege, koreloszlása drasztikusan megváltozott, így a korábban előfordult fajok jelentős része eltűnt a már revitalizált szakasról. A növényzet fejlődésével ezek várhatóan

nagy részen visszatelepülnek.

A nádas részekén jelentős nádimalár-állomány (fokozottan védett törpegém, védett nádirigó, cserregő nádiposzáta, nádi tücsökmadár, barkóscinege) költ.

Kiemelt értéke az országsherte csökkenő állományú mocsári teknős helyileg jelentős állománya.

Védett bogárfajok:

kis szarvasbogár (*Dorcus parallelepipedus*),

hengeres szalmacincér (*Theophyla cylindricollis*).

3. Gyálaréti Holt-Tisza

3.1. Természetvédelmi célkitűzések:

A védelem célja az általános természetvédelmi célokön túl a megfelelő vízminőség fenntartása, a vadon élő állat- és növényfajok (kiemelten az őshonos halfajok, kétéltűek, mocsári teknős, nádi madarak) életfeltételeinek megőrzése.

Hosszú távú cél a holtág környékének fás vegetációval történő részleges körbevétele.

3.2. Természetvédelmi stratégiák:

Hasznosítási lehetőségek: horgászat, halgazdálkodás, rekreáció, nádgazdálkodás, vízgazdálkodás.

3.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak:

A sajátos előírásoknál nem szabályozott kezelési módok, korlátozások, tilalmak és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott korlátozások és tilalmak alóli felmentések tekintetében a 8. mellékletben szabályozott általános kezelési előírások az irányadók.

3.3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.3.1.1. Élőhelyek kezelése:

3.3.1.1.1. A jelenleginél természetközeli állapotok elérése érdekében szükséges a holtág természetshzerű rehabilitációja. A rehabilitáció során a tisztítatlan szennyvizek és termásvizek bevezetését meg kell szüntetni. A holtág kotrása - az erősen szennyezett felső böge kivételével - nem jelentheti a meder teljes kiszáritását és az iszap teljes kiürítését, a kotrás szakaszokban valósulhat meg.

3.3.1.1.2. Mederrendezés során a meder 5%-át kitevő, legalább 3 m átmérőjű nádfoltok hagyandók vagy telepítendők a nádimalarak védelme érdekében.

3.3.1.1.3. A vízterületen újabb építmények, stégek stb. létesítése nem engedélyezett. Kivételt képeznek a rekreációs, illetve oktatási közcélokot szolgáló padok, pihenők, hidak, stb., továbbá a vízterület kezeléséhez szükséges építmények. Ezek környezetbe illő kivitelezéssel, természetes anyagokból készüljenek. A meglévő stégek felújításánál természetes anyaghasználat szükséges, azokon felépítmények elhelyezése tilos. A terület rehabilitációja során az elbontott stégek helyére újabbak csak előzetes koncepcióterv alapján, egységes megjelenéssel helyezhetők el.

3.3.1.1.4. A horgászat során korlátozott mennyiségű etető- és csalianyagot lehet felhasználni (3 kg/horgászshely/alkalom), előtetetés tilos. Előbbi feltételeket a horgászengedélyekben fel kell tüntetni.

3.3.1.1.5. A fenti feltételek teljesülése mentesít a külön jogszabály szerinti természetvédelmi engedély beszerzése alól, az e feltételekkel végzett horgászat és halgazdálkodás természetvédelmi szempontból engedélyezett.

3.3.2. A terület jellemzése

A Tisza egykori főmedrét jelentő holtág, helyenként jelentős nádas vegetációval. A felső böge a korábbi erős szennyvízbevezetés miatt szennyezett. Partja általában közvetlenül érintkezik a beépített területekkel, illetve szántókkal. Halászati és horgászati hasznosítás jellemzi.

3.3.3. A kijelölést megalapozó adatok

A Gyálaréti Holt-Tisza a város legnagyobb holtága. Hossza: 18,7 km, átlagos szélessége: 86 m, átlagos vízmélysége: 3 m, víztérfogata: 4 250 000 m³.

Helyi nevei: felső böge: Gyálai-Holt-Tisza, középső böge: Fehérpart (északi szakasz) és Szilvás (déli szakasz), alsó böge: Röszei Holt-Tisza.

A felső böge parti szakaszai és helyenként a medre jelentősen nádasodott. A középső böge parti sávja nádasodott, középső szakaszán található a mederben erős nádasodás. Az alsó böge csak keskenyebb parti sávban nádasodott.

Jellemző területhasználat: belvíztározás, öntözés, horgászat (középső böge), halászat-haltenyésztés (alsó böge). A területhasználat mértéke: intenzív.

Veszélyeztető tényezők: intenzív mezőgazdaság (pl. vegyszerek bemosódása), zavarás (horgászat), szemétkerítés, termál- és szennyvízbevezetés. A veszélyeztetettség mértéke a felső böge esetében erős, a középső böge esetében közepes, az alsó böge esetében csekély.

3.3.4. Védett természeti értékei

Madarak:

A térségben található hasonló jellegű élőhelyek közül az egyik legkevesebb madártani értékkel bíró terület, zavartság és szennyezettsége miatt. A „közönséges” vízi- és vízközei madarak költenek (nádirigó, szárcsa, tőkés réce), de egyik faj sem tömeges. Jelentős számú vonuló, telelő madármennyiség nem ismert. Megfelelő rehabilitáció, rekonstrukció és kezelés esetén jelentős nádi- és vízimadár közösség megjelenésére lehet számítani.

Az ismert védett madárfajok megoszlása előfordulás szerint:

fészkel: 46 faj,

táplálkozik: 8 faj,

átvonul: 19 faj,

ritka vendég: 5 faj,

téli vendég: 11 faj.

Védett emlősfajok:

keleti sün (*Erinaceus europaeus*),

közönséges vakond (*Talpa europaea*),

vidra (*Lutra lutra*).

Nem védett emlősfajok:

mezei nyúl, nyest, menyét, görény, őz, váltóvadként a vaddisznó.

Védett bogárfajok:

mezei futrinka (*Carabus granulatus granulatus*),

kis szarvasbogár (*Dorcus parallelepipipedus*),

holdszarvú ganéjtúró (*Copris lunaris*),

hengeres szalmacincér (*Theophyla cylindricollis*),

szalmacincér (*Calamobius filum*).

3.4 A védetté nyilvánítás indokoltsága

4. Maty-ér

4.1. Természetvédelmi célkitűzések:

A védelem célja az általános természetvédelmi célokon túl a nemzetközi sportlétesítmény mellett a természeti környezet fenntartása, a vadon élő állat- és növényfajok életfeltételeinek megőrzése, a Maty-ér völgye mentén fennmaradt ökológiai folyosó folytonosságának biztosítása.

4.2. Természetvédelmi stratégiák:

Hasznosítási lehetőségek: sportrendezvények, rekreáció, nádgazdálkodás, vízgazdálkodás, gyepgazdálkodás, horgászat.

4.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak:

A sajátos előírásoknál nem szabályozott kezelési módok, korlátozások, tilalmak, és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott korlátozások és tilalmak alóli felmentések tekintetében a 8. mellékletben szabályozott általános kezelési előírások az irányadók.

4.3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak:

4.3.1.1. Terület- és földhasználat:

4.3.1.1.1. Intenzív területhasználattal és zajkibocsátással nem járó közösségi és tömegsportrendezvények, sportversenyek és ökoturizmus célú rendezvények megtartásához - létszámtól függetlenül - a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi hatóság engedélye nem szükséges.

4.3.1.1.2. A védett víztározók partvonalán a természetközeli állapotot a lehetőségekhez képest a legnagyobb mértékben meg kell őrizni, továbbá törekedni kell arra, hogy a partvonalat érintő rehabilitációs, karbantartási, fejlesztési munkálatokat (haváriahelyzet elhárítása kivételével) a mocsári teknős szaporodási és vermelési időszakán (október 15. - július 15.) kívül végezzék. Revitalizációs/rehabilitációs beavatkozás nem járhat a parti növényzet teljes kiirtásával.

4.3.1.1.3. A vízterületen horgász-stégek nem létesíthetők. A horgászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadon élő vadászható, halászható, horgászható vad- és halfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az előző feltételek teljesülésével a horgászatra irányuló, a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi hatóság engedélye nem szükséges.

4.3.1.1.4. A védelemmel érintett különleges intézményi terület és különleges beépítésre nem szánt intézményterület besorolású területeken honos vagy meghonosodott fajokkal fatelepítés a természet védelméről szóló törvény szerinti természetvédelmi engedély beszerzése nélkül végezhető. A terület szegélyén az adottságok figyelembevételével a tájképi értéket gazdagító és a mikroklimát is kedvezően befolyásoló fásítást kell kialakítani. Előnyben kell részesíteni a nagytáj honos cserje- és fafajait. A területen található tájidegen invazív növényfajok eltávolítása szükséges.

4.3.1.1.5. A védelemmel érintett különleges intézményi terület és különleges beépítésre nem szánt intézményterület besorolású területeken a helyi építési

szabályzat szerinti közcélú épületek, építmények elhelyezhetők, kerítés létesíthető, a terület feltölthető a közfunkció növelése érdekében. Az előző feltételek teljesülése mentesít a természet védelméről szóló törvényben szabályozott építési korlátozás alól.

4.3.1.1.6. A védett területen átvezető földút folytonos szemmegoszlású zúzottkő alappal, FZKA burkolattal történő stabilizálása megengedett, amennyiben az a meglévő nyomvonalon történik, valamint ha a fejlesztéssel egyidejűleg a közvetlenül mellette, délnyugati irányban található rontott terület rehabilitációja megtörténik. Az élőhely gyorsabb rehabilitációja érdekében szükséges az alföldi sztyepprétmaradvány élőhely szénájából származó propagulumok területen való szétterítése, felülvetése, a terület rendszeres kaszálása. Az előző feltételek teljesülése mentesít a természet védelméről szóló törvényben szabályozott építési korlátozás alól.

4.3.1.1.7. A tározó leeresztésével járó rekonstrukciós, fejlesztési munkálatok esetén gondoskodni kell a halak és védett állatok mentéséről. A halállomány lehalászása vagy tározótérben halágyak készítése szükséges, illetve halászati joggal rendelkező szervezettel egyeztetett módon történhet a mentés. Az előző feltételek teljesülése mentesít a természet védelméről szóló törvényben szabályozott korlátozás alól.

4.3.1.2. Látogatás:

A terület látogatása természetvédelmi érdekeket nem sért.

4.3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak:

4.3.2.1. Nádas művelésű ágú területek kezelése: Óvni kell a terület nádas foltjait, kívánatos a nád rendszeres vágása. A nád égetése tilos.

4.4. A védetté nyilvánítás indokoltsága:

4.4.1. A terület jellemzése:

A Maty-éri víztározót délről és északról a védelem alatt álló Maty-völgye határolja. Védelme esetén egy összefüggő, védett ökológiai folyosó alakul ki, amely értéke és hatása sokkal erősebb, mint a tagolt területeknek.

Az öblök és partvonalaik ma már a természetes szukcessziós folyamat során kialakult vizes élőhely állapotát tükrözik, madarak fészkelőhelyei, valamint hozzájárulnak Szeged élővilágának biológiai sokféleségéhez.

A területnek ökológiai jelentőségén túl tájképi jelentősége is van. A nemzetközi sportrendezvények és szabadidős funkciók számára méltó természeti környezetet biztosít, a védettség hozzájárul a természeti környezet megőrzéséhez.

Jelenlegi védelmi státusza: részben az ökológiai hálózat része.

4.4.2. A terület védett természeti értékei:

Védett növényfajok:

érdes csüdfű (*Astragalus asper*)

Védett állatfajok:

éti csiga (*Helix pomatia*), nádi állaspók (*Tertragnatha striata*), díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), kisasszony-szitakötő (*Calopteryx virgo*), mocsári szitakötő (*Libellula fulva*), réti rabló (*Lestes dryas*), kis tűzlepke (*Lycaena thersamon*), kis színjátszólepke (*Apatura ilia*), nappali pávaszem (*Inachis io*), atalanta lepke (*Vanessa*

atalanta), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), kardoslepke (*Iphiclides podalirius*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), pettyes göte (*Triturus vulgaris*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), kecskebéka (*Rana esculenta*), tavi béka (*Rana ridibunda*), kis tavibéka (*Rana lessonae*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), zöld varangy (*Bufo viridis*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vízisikló (*Natrix natrix*), kockás sikló (*Natrix tessellata*), ürge gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus scirpaceus*), vízityúk (*Gallinula chloropus*), mezei pacsirta (*Alauda arvensis*), mezei poszáta (*Sylvia communis*), nádi sármány (*Emberiza schoeniclus*), nádi tücsökmadár (*Locustella luscinioides*) búbos pacsirta (*Galerida cristata*), sárga billegető (*Motacilla flava*), füsti fecske (*Hirundo rustica*), kakukk (*Cuculus canorus*), fülemüle (*Luscinia megarhynchos*), házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*), jégmadár (*Alcedo atthis*), nádirigó (*Acrocephalus arundinaceus*), feketerigó (*Turdus merula*), mezei veréb (*Passer montanus*), cigánycsuk (*Saxicola torquatus*)

5. Ős-Maty völgye

5.1. Természetvédelmi célkitűzések:

A védelem célja az általános természetvédelmi célokon túl a jelenlegi területhasználat megőrzése, így a tájképi jelleg, a természetközeli gyepterület állapotának fenntartása.

5.2. Természetvédelmi stratégiák:

Hasznosítási lehetőségek: ökoturizmus, kerékpáros túrák, rekreáció, nádgazdálkodás, vízgazdálkodás, gyepgazdálkodás, környezeti nevelés.

5.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak:

5.3.1. A helyi építési szabályzatban közlekedési terület jelölésű ingatlanrészre vonatkozó területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak:

5.3.1.1. Útépítés során humuszmentés szükséges, amit a tervezett út rézsújére vissza kell teríteni.

5.3.1.2. Humusz-, építőanyag-, törmelékdepónia, illetve munkagépek tárolását szolgáló egyéb telephely a védett terület határain belül nem jelölhető ki.

5.3.1.3. Az építés által érintett érdes csűdfű (*Astragalus asper*) állományok földlabdás áttelepítéséről a védett területen belül kell gondoskodni. Az áttelepített egyedeket a meggyökeresedésig a vaddisznók általi kitérésétől védeni kell, illetve az állomány megerősödéséig nem szabad legeltetni, ezért a legeltetési tilalomról és az áttelepítés helyéről a terület kezelőjét értesíteni kell.

5.3.1.4. Az útépítéssel nem érintett, azonban a munkaterület közelében lévő érdes csűdfű állományok védelme érdekében az állományok pontos helyét szalaggal meg kell jelölni. Ezen területen belül építési és azt kiszolgáló egyéb tevékenység nem végezhető. A munkavégzést követően a jelölőszalagot el kell távolítani.

5.3.1.5. Az építési tevékenységet követő gyepterület lősz-sztyepprétek telepítésére használt speciális fűmagkeverék alkalmazásával végezhető. Ez helyettesíthető és kiegészíthető a Szegedi-sík kistájról származó természetes lősz-sztyepprétekről - akár

a védett terület déli szélén, természetközeli löszszieprétekkel borított környező mezsgyéken - származó kaszált széna vagy szénamurha terítésével.

5.3.1.6. Az építést követően az újonnan kialakult gyepfelületek kaszálásáról vagy legeltetéséről a gyomosodás elkerülése érdekében gondoskodni kell.

5.3.1.7. A fák, cserjék spontán növekedését a területen belül korlátozni kell, telepítésük tilos.

5.3.1.8. A tervezés és kivitelezés során természetvédelmi szakember bevonása szükséges.

5.3.1.9. Fenn kell tartani a szabadtereléses szarvasmarha-tartás lehetőségét. Ennek érdekében biztosítani kell az állatok úttesten való átterelésének lehetőségét. Az állatok vasútra, illetve - a terelést kivéve - útra kerülésének megakadályozása érdekében villanypásztor és/vagy kerítés létesíthető.

5.3.1.10. Az út mentén a csapadékvíz elvezetését szolgáló árok nem alakítható ki. A terület természetes terepviszonyainak kihasználásával, így megfelelő rézsűlejtéssel, valamint a déli oldalon békaátjáróként is szolgáló átereszt építésével szükséges a vízvezetést megoldani.

5.3.1.11. A fenti feltételek teljesülése mentesít a külön jogszabályban szabályozott nyomvonalas létesítmény építését, üzembe helyezését korlátozó előírások alól.

5.3.2. A helyi építési szabályzatban nem közlekedési terület jelölésű ingatlanrészre vonatkozó területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak:

5.3.2.1. A kezelési módok, korlátozások, tilalmak és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott korlátozások és tilalmak alóli felmentések tekintetében a 8. mellékletben szabályozott általános kezelési előírások az irányadók.

5.4. A védetté nyilvánítás indokoltsága

5.4.1. A terület jellemzése

Szikes jellegű gyep és nádas terület. A Maty-ér rendszeréhez csatlakozik, egykori medervonulat. Szeged közigazgatási területén kívül is folytatódik a természetközeli állapotú terület.

5.4.2. Védett természeti értékei

Védett növényfajok:

Fátyolos nőszirm (Iris spuria), érdes csúdfű (Astragalus asper).

Védett állatfajok:

éti csiga (*Helix pomatia*), imádkozósáska (*Mantis religiosa*), sisakos sáska (*Acrida ungarica*), nappali pávaszem (*Inachis io*), atalanta lepke (*Vanessa atalanta*), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), kardoslepke (*Iphiclides podalirius*), kis rókalepke (*Aglais urticae*), mezei futrinka (*Carabus granulatus*), ragyás futrinka (*Carabus cancellatus*), aranyos bábarabló (*Calosoma sycophanta*), hengeres szalmacincér (*Theophilea subcylindricollis*), hosszúcsápú szalmacincér (*Calamobius filum*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), dunai tarajosgötte (*Triturus dobrogicus*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), kecskebéka (*Rana esculenta*), tavi béka (*Rana*

ridibunda), kis tavibéka (*Rana lessonae*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), mocsári béka (*Rana arvalis*), barna varangy (*Bufo bufo*), zöld varangy (*Bufo viridis*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vízisikló (*Natrix natrix*), fürge gyík (*Lacerta agilis*), búbos (Vanellus vanellus), piroslábú cankó (*Tringa totanus*), nagy goda (*Limosa limosa*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), nagy kócsag (*Egretta alba*), szürke gém (*Ardea cinerea*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus scirpaceus*), nádirigó (*Acrocephalus arundinaceus*), vízityúk (*Gallinula chloropus*), mezei pacsirta (*Alauda arvensis*), búbos pacsirta (*Galerida cristata*), barázdabillegető (*Motacilla alba*), sárga billegető (*Motacilla flava*), dankasirály (*Larus ridibundus*), sárgalábú sirály (*Larus cachinnans*), füsti fecske (*Hirundo rustica*), molnárfecske (*Delichon urbicum*), gyurgyalag (*Merops apiaster*), tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), vörös vércse (*Falco tinnunculus*), szalakóta (*Coracias garrulus*), kék vércse (*Falco vespertinus*), búbosbanka (*Upupa epops*), egerészölyv (*Buteo buteo*), karvaly (*Accipiter nisus*), héja (*Accipiter gentilis*), vadgerle (*Streptopelia turtur*), nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), kakukk (*Cuculus canorus*), fülemüle (*Luscinia megarhynchos*), házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*), feketerigó (*Turdus merula*), széncinege (*Parus major*), kék cinege (*Parus caeruleus*), sárgarigó (*Oriolus oriolus*), mezei veréb (*Passer montanus*), erdei pinty (*Fringilla coelebs*), sordély (*Miliaria calandra*), tengelic (*Carduelis carduelis*), zöldike (*Carduelis chloris*), cigánycsuk (*Saxicola torquatus*), fenyőrigó (*Turdus pilaris*), daru (*Grus grus*), kisázsiai sünn (*Erinaceus concolor*), mezei cickány (*Crocidura leucodon*), közönséges vakond (*Talpa europaea*).

6. Gyálaréti Gulyajárás

6.1. Természetvédelmi célkitűzések:

A védelem célja az általános természetvédelmi célokon túl a jelenlegi területhasználat megőrzése, így a tájképi jelleg, a természetközeli gyepterület állapotának fenntartása.

6.2. Természetvédelmi stratégiák:

Hasznosítási lehetőségek: ökoturizmus, gyepgazdálkodás, környezeti nevelés.

6.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak:

A sajátos előírásoknál nem szabályozott kezelési módok, korlátozások, tilalmak és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott korlátozások és tilalmak alóli felmentések tekintetében a 8. mellékletben szabályozott általános kezelési előírások az irányadók.

6.3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak

6.3.1.1. Élőhelyek kezelése: A major beépített, illetve udvarként használt területein az állattartás tovább folyhat, turisztikai fejlesztés történhet. A kiskert hasznosítású, a gyümölcsös és mezőgazdasági művelésű területeken a jelenlegi területhasználat nem korlátozott, külön engedélyek nélkül tovább folyhatnak a művelésnek megfelelő tevékenységek (növényvédelem, öntözés).

6.4. A védetté nyilvánítás indokoltsága

6.4.1. A terület jellemzése

Gyálarét szomszédságában található az egykori tehenészet legelője. Alig szikessedő

gyepterület. Városunk környékén ekkora kiterjedésű, hasonló jellegű gyepfelület alig maradt fenn, ezért indokolt a védelem elrendelése.

6.4.2. Védett természeti értékei

Védett bogárfajok:

hengeres szalmacincér (*Theophyla cylindricollis*),

Védett kétéltűfajok:

zöld levelibéka (*Hyla arborea*),

zöld varangy (*Bufo viridis*).

Védett madárfajok:

bíbic (*Vanellus vanellus*),

barna rétihéja (*Circus aeruginosus*),

kékes rétihéja (*Circus cyaneus*),

vörös vércse (*Falco tinnunculus*),

egerészölyv (*Buteo buteo*),

gyurgyalag (*Merops apiaster*),

kuvik (*Athene noctua*),

mezei pacsirta (*Alauda arvensis*),

búbos pacsirta (*Galerida cristata*),

sárga billegető (*Motacilla flava*),

füstifecske (*Hirundo rustica*),

cigánycsuk (*Saxicola torquata*),

tengelic (*Carduelis carduelis*),

zöldike (*Carduelis chloris*),

sordély (*Miliaria calandra*).

Olyan időszakban, amikor a terület jelentős részét víz borította, jelentős számú kócsag (*Egretta alba*), szürke gém (*Ardea cinerea*), bíbic (*Vanellus vanellus*), sárszalonna (*Gallinago media*), réticankó (*Tringa glareola*), dankasirály (*Larus ridibundus*), szarcsasirály (*Larus cachinans*) tartózkodott a területen.

7. Körtöltés

7.1. Természetvédelmi célkitűzések: A védelem célja az általános természetvédelmi célokon túl a tájképi jelleg megőrzése, migrációs folyosó megőrzése az állat- és növényvilág számára, a biológiai sokféleség fokozása. Kiemelt feladat a kultúrtörténeti emlék eredeti formájában történő megőrzése.

7.2. Természetvédelmi stratégiák: Hasznosítási lehetőségek: ökoturizmus, gyalogtúrák, kerékpáros túrák, sport, szervezett idegenforgalom, a vasúti közlekedés és az árvízvédelem érdekeinek figyelembevételével.

7.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak: A sajátos előírásoknál nem szabályozott kezelési módok, korlátozások, tilalmak és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott korlátozások és tilalmak alóli felmentések tekintetében a 8. mellékletben szabályozott általános kezelési előírások az irányadók.

7.3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak

7.3.1.1. Terület- és földhasználat:

7.3.1.1.1. A megmaradt téglafal szakaszokat eredeti jellegükben kell megőrizni vagy följújtani. Árvízvédelmi célból szükséges átalakítás során az eredeti megjelenéshez illeszkedő építészeti és műszaki megoldásokat kell alkalmazni.

7.3.1.1.2. Új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

7.3.1.1.3. Az árvízi védekezéssel és a vasút fenntartásával, fejlesztésével kapcsolatos átalakítások elvégezhetőek. A meglévő garázsok fenntartási munkái is elvégezhetőek.

7.3.1.1.4. Újabb burkolat kialakítása csak a töltéskoronán lehetséges, a város felőli töltésoldal gyepterületként megőrzése szükséges.

7.3.1.1.5. A gyepterület fenntartása érdekében rendszeres kaszálást kell végezni.

7.3.1.1.6. A vasúti közlekedéshez kapcsolódóan a pályafenntartás érdekében végzett gyomirtás - amennyiben az a töltés oldalán lévő gyepterületet nem érinti - természetvédelmi hatósági engedély beszerzése nélkül végezhető.

7.3.1.1.7. Vasúti közlekedés fejlesztésekor a töltés rézsűjén lévő gyepterület megőrzendő, vagy őshonos fajokból álló fűmagkeverék felhasználásával gypes felületű rézsű alakítandó ki.

7.3.1.2. Látogatás:

7.3.1.2.1. A töltést nem szabad megnyitni a közúti gépjárműforgalomnak, gépjárművek csak a kezelés/fenntartás érdekében közlekedhetnek. Az illetéktelen bejutás megakadályozása érdekében sorompót vagy egyéb technikai/műszaki akadályokat fenn kell tartani, szükség szerint tiltó táblák keresztutaknál történő kihelyezése is javasolt.

7.3.1.2.2. A területen gyalogosan, kerékpárral szabadon lehet közlekedni.

7.3.1.2.3. A területen kutya sétáltatható.

7.4. A védetté nyilvánítás indokoltsága

7.4.1. A terület jellemzése A Körtöltést közvetlenül a Szegedet romba döntő 1879-es nagyárvíz után emelték. A földmunka legnagyobb része egy éven belül (1880-ra) elkészült. A töltés 1905-1909. között téglaburkolatot kapott a tápéi lejáró és a Kálvária sugárút közötti szakaszon. Az 1970-es árvíz után a vízbetörésnek potenciálisan leginkább kitett szakaszokon a téglát betonra cserélték. A Tiszához közel az egész burkolat átalakult, de többnyire csak a töltéskorona fölé nyúló védkorlát változott. A Körtöltésen két domináns gyeptípus található: a löszgyep (*Salvia-Festucetum rupicolae*) és a töltésgyep (*Cydononti-Poetum angustifoliae*). Utóbbi megnevezés a löszlegelő egyik szinonimája. Az első botanikai adatok már a XX. század elején napvilágot láttak. A 7750 m hosszán húzódó téglafal alföldi viszonyok közt valószínűsíthető kincsesbányának bizonyul a zuzmóflóra tekintetében. A cementhabarcsban 6 féle, magán a téglafalon 10 féle fajta mutattak ki.

A védetté nyilvánítás indokoltsága

8. Szegedi Fertő déli része

8.1. Természetvédelmi célkitűzések:

A védelem célja az általános természetvédelmi célokon túl az egykori szikes pusztából kialakított halastavak, valamint a megmaradt szikespuszta-foltok biológiai sokféleségének megőrzése, természetkímélő gazdálkodás biztosítása.

8.2. Természetvédelmi stratégiák:

Hasznosítási lehetőségek: halgazdálkodás, rekreáció, szervezett idegenforgalom, falusi turizmus, gyepterület- és nádgazdálkodás, vízgazdálkodás.

8.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak:

A sajátos előírásoknál nem szabályozott kezelési módok, korlátozások, tilalmak és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott korlátozások és

tilalmak alóli felmentések tekintetében a 8. mellékletben szabályozott általános kezelési előírások az irányadók.

8.3.1. Művelési ághoz köthető természetvédelmi területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak

8.3.1.1. Halastó:

8.3.1.1.1. A területen intenzív halgazdálkodás folytatható. Ennek érdekében a vizekre nem veszélyes vegyszerek természetvédelmi engedély nélkül használhatók.

8.3.1.1.2. A terület karbantartása, illetve az eredeti állapot helyreállítása érdekében végzett tevékenységek természetvédelmi engedély nélkül végezhetők.

8.3.1.1.3. Őshonos halfajok telepítése és tenyésztése javasolt az állomány legalább 90 %-ban.

8.3.1.1.4. A tavak lecsapolása és feltöltése tervezésekor figyelembe kell venni azt, hogy a tavasszal lecsapolt tavak medrében védett madárfajok telepedhetnek meg. A megtelepedés elkerülésére riasztást kell alkalmazni vagy fészkelési időszakon kívülre kell tervezni a tómeder szárazra kerülését és feltöltését. Egyéb esetekben a feltöltés csak a védett madarak fiókáinak a tómederből történt kivezetése, vagy röpképességének elérése után engedélyezett.

8.4. A védetté nyilvánítás indokoltsága

8.4.1. A terület jellemzése

A Szeged és Sándorfalva közt található halastórendszer része, az azt körülölelő gyepekkel.

Amíg az „öreg” Fehér-tó teljes területe és az új halastavak (Szegedi Fertő) Algyői-főcsatornától északra eső részei a Pusztaszeri Tájvédelmi körzet részét képezik, addig a Szegedi Fertő déli része nem része az országosan védett, egyben a Ramsari területnek (nemzetközi jelentőségű vizes élőhely).

A védelemre javasolt terület a természet, különösen a madárvilág szempontjából szerves, megbonthatatlan egésznek alkot a már a tájvédelmi körzetbe tartozó területekkel. Ennek alapján a Kárpát-medencét keresztülszelő Tisza-menti madárvonulási útvonal egyik legjelentősebb állomását jelentő terület része. A halastavi gazdálkodástól függően, továbbá az aktuális belvízviszonyoknak megfelelően, a vízszint által meghatározott módon igen jelentős vízi- és partimadár, valamint sirály és gémféle tartózkodik a területen. Számuk a több ezret is rendszeresen eléri.

A halastavakat természetközeli állapotú gyepek veszik körbe, melyeken mindenütt kifejezett a szikes jelleg. Főbb társulásai: vakszik növényzet (*Camphorosmetum annuae*), ürmös szikespuszta (*Artemisio-Festucetum pseudovinae*), cickafarkos szikes puszta (*Achilleo-Festucetum pseudovinae*), zsázsás mézpázsit (*Lepidio-Puccinellietum limosae*), hernyópázsitos sziki rét (*Agrostio-Beckmannietum eruciformis*), sziki mocsár (*Bolboschoenetum maritimi*). Valószínűleg a halastavakkal kapcsolatos vízgazdálkodás és az elmaradt legeltetés hatására néhány helyen gyomtársulások alakultak ki.

8.4.2. Európai Közösségek jogi aktaiban meghatározott védettségi kategóriába tartozás:

A halastó területe része a NATURA 2000 hálózatnak.

8.4.3. Védett természeti értékei

Védett emlősfajok:

keleti sün (*Erinaceus europaeus*),
közönséges vakond (*Talpa europea*),
hermelin (*Mustela eminea aestiva*),
vidra (*Lutra lutra*).

További emlősfajok: mezei nyúl, pézsmapocok, vörös róka, nyest, menyét, közönséges görény, őz.

Védett madárfajok:

A terület igen nagy mennyiségű és fajszámú madár rendszeres előfordulási helye. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület tagjai a Szegedi Fertőn 2002-ben 168, 2003-ban 165 madárfajt figyeltek meg.

Védett bogárfajok:

aranypettyes bábarabló (*Calosoma auropunctatum*),
hengeres szalmacincér (*Theophyla cylindricollis*).

9. Lőtér melletti zöldsáv

9.1. Természetvédelmi célkitűzések:

A védelem célja a megmaradt fásor tájképi jellegének megőrzése, a biológiai sokféleség fenntartása és növelése.

9.2. Természetvédelmi stratégiák:

Hasznosítási lehetőségek: közpark, környezeti nevelés.

9.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak:

A sajátos előírásoknál nem szabályozott kezelési módok, korlátozások, tilalmak és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott korlátozások és tilalmak alóli felmentések tekintetében a 8. mellékletben szabályozott általános kezelési előírások az irányadók.

9.3.1. Művelési ághoz köthető természetvédelmi területspecifikus kezelési módok, korlátozások és tilalmak

9.3.1.1. Élőhelyek kezelése:

9.3.1.1.1. A park jövőbeni kialakításánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a terület a volt lőtéren kialakult élőhelykomplexum maradványa, ezért a tervezésnél fontos szempont a meglévő életközösség életfeltételeinek megteremtése.

9.3.1.1.2. A fásor kezelésére vonatkozóan a Rendelet 5. mellékletében foglaltakat kell betartani.

9.4. A védetté nyilvánítás indokoltsága

9.4.1. A terület jellemzése

Másodlagos kialakítású, de később természetközeli állapotúvá vált terület. A fásor jelentősége: a kialakult erdő-gyep élőhelykomplexum maradványa.

9.4.2. Védett természeti értékei

Védett kételtűfajok:

zöld levelibéka (*Hyla arborea*).

Védett madárfajok:

egerészölyv (*Buteo buteo*),

búbos pacsirta (*Galerida cristata*),
sárga billegető (*Motacilla flava*),
füstifecske (*Hirundo rustica*),
molnárfecske (*Delichon urbica*),
tengelic (*Carduelis carduelis*),
zöldike (*Carduelis chloris*),
karvaly (*Accipiter nisus*),
zöld küllő (*Picus viridis*),
nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*),
balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*),
ökörszem (*Troglodytes troglodytes*),
vörösbecy (*Erithacus rubecula*),
fülemüle (*Luscinia megarhynchos*),
énekes rigó (*Turdus philomelos*),
fenyőrigó (*Turdus pilaris*),
fekete rigó (*Turdus merula*),
barátposzáta (*Sylvia atricapilla*),
csilp-csalp fűzike (*Phylloscopus collybita*),
széncinege (*Parus major*),
kék cinege (*Parus caeruleus*),
őszapó (*Aegithalos caudatus*),
vetési varjú (*Corvus frugilegus*),
seregély (*Sturnus vulgaris*),
sárgarigó (*Oriolus oriolus*),
mezei veréb (*Passer montanus*),
házi veréb (*Passer domesticus*),
meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*).